

Český jazyk a literatura – 8. ročník

Očekávané výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy a začlenění průřezových témat	Poznámky
<i>na konci 8. ročníku díky (v) předmětu Český jazyk a literatura žák::</i>			
I. KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
naslouchá s cílenou pozorností, je přístupný návrhům a názorům jiných, adekvátně dešifruje i neverbální sdělení, usiluje o vcítění se	naslouchání a empatie	OSV 2.3., 2.4.	
účinně a kultivovaně se dorozumívá, využívá jazykové prostředky vhodné pro danou komunikační situaci s ohledem na adresáta, na situaci i účel projevu, zvažuje vhodnou délku svého projevu	jazykové prostředky s ohledem na adresáta, účel a situaci projevu		
při připraveném ústním projevu využívá vhodných jazykových i nejazykových prostředků k upoutání pozornosti, dodrží požadovaný čas	mluvní cvičení		
při mluveném projevu vědomě zaujme vhodný postoj, uměřeně gestikuluje, používá vhodné mimiky	nonverbální prostředky		
při výstavbě svého projevu vědomě dodržuje předem připravený vhodný postup (časový, či příčinný)	příprava projevu		
k oživení svých projevů používá rčení, přirovnání, přísloví a pořekadla	rčení, další frazémy		
promyšleně používá jednoduché metody k písemnému uspořádání svých myšlenek (volné psaní, myšlenková mapa, vhodná symbolika, piktogramy)	uspořádání myšlenek		
člení text na odstavce a používá i jiných způsobů jeho členění, v textu psaném na počítači vhodně používá různých velikostí i druhů písma, použije i desetinné členění textu	velikost písma, druhy písma, odrážky, číslování		
vyhodnotí svůj text i text (a mluvený projev) svých spolužáků na základě dodaných kritérií, sám se podílí na formulaci indikátorů dobré písemné práce	hodnocení práce		
uspořádaně popisuje vzhled i vlastnosti postav z knih, které čte	charakteristika literární postavy	OSV 2.1.	
při popisu věci, krajiny, či události, k nimž má pozitivní vztah, používá vhodných obrazných vyjádření (přívlastků, přirovnání, personifikace, metafory), vyjádří vjemy různých smyslů	líčení	ENVI 4	
výstižně reprodukuje hlavní myšlenky, vytváří výpisky i jednoduchý výtah z textu, rozliší fakta od názorů a hodnocení	výpisky, výtah		
s pomocí učebnice a jednoho dalšího zdroje zpracuje výtah z učební látky vybraného předmětu	výtah, citace zdroje		

napíše jednoduchý výklad o něčem, co ho zajímá, využije různých zdrojů věcně a srozumitelně vysvětluje své názory na aktuální problémy, které se ho týkají, vyjádří i své postoje, svou úvahu podpoří vhodnou argumentací	výklad jednoduchá úvaha	OSV 3.1., DEM 2	
	souhrnné poučení o slohu		
vhodným způsobem prezentuje výsledky své nebo skupinové práce (a to i před cizími posluchači), vybírá k tomu adekvátní prostředky včetně multimediálních	prezentace		
rozpozná jednoduché případy manipulativní komunikace, rozpozná její jazykové i mimojazykové prostředky, rozeznává záměry autora (ústního i písemného projevu)	manipulativní komunikace	MEDI 1.4.	
věcně a podle pravidel diskutuje, rozvíjí myšlenky druhých, vyjádří i obhájí svůj vlastní názor, trpělivě a věcně ho vysvětluje	diskuse	OSV 2.4.	
II. JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Úvod do českého jazyka			
pečuje o kulturu svého mluveného a psaného projevu	kultura jazyka	OSV 2.3.	
rozezná prvky obecné češtiny i nářečí, převádí text z nespisovné podoby do podoby spisovné	Útvary českého jazyka, obecná čeština, nářečí		
nalézá v projevu prvky různých vrstev jazyka (slang, argot...) a pro oživení svého spisovného jazykového projevu je ve vhodných situacích uvědoměle používá	slang, argot		
v hrubých rysech (s využitím pochopení kontextu) přeloží jednoduchý slovenský a polský text do češtiny	indoevropské jazyky, slovanské jazyky, západoslovanské jazyky	MULT 4	
Nauka o slovech a tvoření slov			
vysvětlí nejběžněji používaná přenesení významu i nejběžnější frazémy, sám je používá	metafora, metonymie, frazém		
rozumí slovům cizího původu a nahrazuje je synonymními slovy domácími	slova přejatá		
spisovně vyslovuje běžně používaná cizí slova, správně je i zapisuje	cizí slova		
Tvarosloví			
skloňuje běžně užívaná slova přejatá a cizí vlastní jména významných osobností	skloňování jmen přejatých a cizích jmen vlastních – obvyklých	MULT 4	
ve svém projevu občas nahrazuje zájmeno „který“ správným tvarem zájmena jenž	skloňování zájmena jenž		
rozezná u sloves slovesný vid, vytváří řady sloves s různými vidy a různou násobeností děje	slovesný vid, vidová dvojice		
Pravopis			

používá správný pravopis častých vlastních jmen a názvů, správné psaní velkých písmen v méně běžných typech si ověřuje v Pravidlech českého pravopisu	psaní velkých písmen		
Zvládá správný pravopis koncovek i/y, předpon s-, z-, vz-, předložek s/se a z/ze a skupin bje/bě, pě, vje/vě a mě/mně			
Skladba			
v psaných projevech využívá různých možností zápisu přímé řeči	přímá řeč		
ve větách a souvětích vyhledává spojovací výrazy a místa, kde se klade čárka, využívá synonymních spojovacích výrazů	spojky, vztažná zájmena, vztažná příslovce		
vyjadřuje vhodným způsobem významové vztahy – slučovací, odporovací, stupňovací, vylučovací, příčinné (důvodové) a důsledkové mezi HV, rozšíří větu jednoduchou na souvětí s požadovaným vztahem	souvětí souřadné		
rozšíří větný člen na člen několikanásobný s požadovaným vztahem	významový poměr mezi jednotlivými členy v několikanásobném větném členu		
vyjádří složité jevy a vztahy mezi nimi prostřednictvím různých synonymních prostředků, převádí jeden způsob vyjádření v synonymní vyjádření jinými prostředky (větný člen ve vedlejší větu, podřadné souvětí v souřadné a naopak) a vědomě z nich volí s ohledem na cíle projevu a na jeho pestrost	synonymní vyjádření ve skladbě		
rozezná věty podle členitosti, vědomě využívá jednočlenných vět pro zvýšení spádu u souvislého vypravování	věty dvojčlenné a jednočlenné		
III. LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
čte plynule, výrazně, s prožitkem a s porozuměním (nahlas i potichu) přiměřeně náročné texty, zvládá základy studijního čtení	čtení s porozuměním	OSV 2.3.	
diskutuje o textu, jednoduše a srozumitelným způsobem prezentuje svou interpretaci textu	diskuse a interpretace		
ve svých zápiscích využívá výpisků, cituje zajímavé myšlenky, sepíše i jednoduchý obsah textu	citace a obsah textu		
uvede základní charakteristiku, představitele a díla nejstarší (včetně antické) literatury, středověké literatury, renesance, baroka, klasicismu, romantismu a realismu (viz poznámky)	antika, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, realismus	GLOB 3, MULT 4	
vysvětlí příčiny jednání hrdinů, popíše jejich pocity, rozlišuje jejich jednání a úmysly, porovná jednání hrdinů textů ze svými zážitky a zkušenostmi	hrdina	OSV 2.1.	

vyjádří následnost dílčích epizod příběhu, nebo vztahů mezi postavami prostřednictvím grafických schémat a diagramů	epizody díla, vztahy mezi postavami		
rozezná různé žánry literatury, na různých ukázkách určí jejich typické znaky	horor, epigram, cestopis, fejeton, melodram	GLOB 2	
při rozboru textu používá jednoduché literární pojmy	satira, ironie, sarkasmus, parodie, karikatura symbol, hyperbola		
určí typické znaky legendy, odliší ji od pověstí	legenda		
pojmenuje a vyhledá typické znaky kroniky a eposu	epos, kronika	GLOB 3	
výrazně a s prožitkem recituje vhodné umělecké texty	výrazný přednes	OSV 1.5.	
při rozboru publicistických textů rozliší bulvární (zábavní) prvky od prvků informativních	prvky bulvární kontra prvky informativní	MEDI 1.1.	
využívá inspirace z přečtených textů k tvorbě vlastních literárních pokusů, aktivně se zapojuje do kulturního dění na škole (svými dílky případně přispívá do školního časopisu...)	vlastní tvorba	OSV 1.5., MEDI 2.1.	
orientuje se v místní pobočce regionální knihovny, orientuje se v jednoduchých katalozích vedených v počítači	orientace v knihovně		
seznamuje se s nejvýznamnějšími díly a autory světové a české literatury po dobu XIX. století, reprodukuje texty vybraných ukázek, vyjadřuje, jak na něj zapůsobily, čím jsou aktuální, porovnává jejich vyznění se svými zkušenostmi	dějiny literatury		<p><i>Učitel pracuje s různými texty dle svého uvážení podle úrovně třídy, vybírá zejména z této nabídky:</i></p> <p><i>Nejstarší literatura</i> <i>Epos o Gilgamešovi, Bible</i> <i>Antická literatura</i> <i>staré báje: Prometheus, Daidalos a Ikaros, Herakles; Homér</i> <i>Středověká literatura</i> <i>Tristan a Izolda, Kosmova Kronika česká, Kronika tak řečeného Dalimila</i> <i>Karel IV. Jan Hus, Husitská kronika Vavřince z Březové</i> <i>Literatura renesance</i> <i>William Shakespeare, Miguel de Cervantes, Bible kralická</i> <i>Literatura baroka</i> <i>von Grimmshausen, Jan Amos Komenský</i></p>

		<p><i>Literatura klasicismu a osvícenectví - Daniel Defoe, Jonathan Swift, Moliere</i></p> <p><i>Literatura národního obrození - Josef Dobrovský, Josef Jungman, František Palacký, František Ladislav Čelakovský, Josef Kajetán Tyl, Karel Jaromír Erben</i></p> <p><i>Literatura preromantismu a romantismu</i></p> <p><i>Johann Wolfgang Goethe, Victor Hugo, Alexandr Sergejevič Puškin, Edgar Allan Poe, Karel Hynek Mácha)</i></p> <p><i>Literatura realismu</i></p> <p><i>Honoré de Balzac, Charles Dickens, Lev Nikolajevič Tolstoj, Henrik Sienkiewicz, Fjodor Michajlovič Dostojevskij, Anton Pavlovič Čechov</i></p> <p><i>Česká literatura XIX. století</i></p> <p><i>Karel Havlíček Borovský, Božena Němcová, Jan Neruda, Jaroslav Vrchlický, Svatopluk Čech, Josef Václav Sládek, Alois Jirásek</i></p>
--	--	---